

STORTINGET

Representantforslag 15 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Hans Fredrik Grøvan, Tore Storehaug, Torhild Bransdal og Steinar Reiten

Dokument 8:15 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Fredrik Grøvan, Tore Storehaug, Torhild Bransdal og Steinar Reiten om å innføre lærernorm, at nye kompetansekrav ikke gis tilbakevirkende kraft, og endre karakterkravet i matematikk for opptak til lærerutdanningen

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er mye som er bra i den norske skolen, og det er det først og fremst tusenvis av lærere som gjør en stor og viktig jobb hver eneste dag, som har æren for. Samtidig vet man at det er viktige utfordringer som må tas på alvor, og som krever politisk handling. Forslagsstillerne vil særlig peke på tre store utfordringer som har fått mye oppmerksomhet de siste årene: frafall fra videregående skole, økende behov for spesialundervisning og at altfor mange går ut av grunnskolen uten å ha grunnleggende lese- og skriveferdigheter.

Forslagsstillerne mener at flere lærere og tidlig innsats er to av de viktigste svarene på utfordringene i norsk skole. En må bort fra en «vente og se»-holdning og sette inn tiltak så tidlig som mulig i opplæringsløpet. For å gjøre dette trenger norsk skole flere lærere som kan se den enkelte elev. Forslagsstillerne mener det trengs en norm som lovfester en maksimalgrense for gruppestørrelser i skolen. Skal man få nok lærere, må man også sikre at gode lærere med lang erfaring forblir lenge i jobben, samtidig som man legger til rette for økt rekruttering til lærerutdanningen.

Flere lærere i grunnskolen

Et grunnleggende viktig tiltak for å sikre tidlig innsats i skolen er å sørge for økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene. Hvis hver lærer har ansvar for færre elever, blir det lettere å gi den enkelte elev tilpasset opplæring. Da blir også behovet for spesialundervisning mindre.

Forslagsstillerne viser til Dovre kommune, som er et godt eksempel på en norsk kommune som har klart å bryte den negative trenden med økende behov for spesialundervisning gjennom satsing på tidlig innsats og økt lærertetthet, kompetanseheving og flere forskningsbaserte undervisningsopplegg. Her ble andelen elever med behov for spesialundervisning halvert på bare ett år og har siden ligget på under 5 prosent.

Forslagsstillerne viser til at det de siste årene er tatt viktige initiativ for å øke lærertettheten på barnetrinnet. I forliket om statsbudsjettet for 2015 ble det enighet mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre om en satsing på tidlig innsats gjennom å bevilge 200 mill. kroner til flere lærere i 1.–4. klasse. Dette ble fulgt opp i forliket om statsbudsjettet for 2016, der satsingen ble styrket ytterligere med 320 mill. kroner. Til sammen tilføres barnetrinnet om lag 1 700 nye lærerstiller gjennom denne satsingen.

Det er fortsatt behov for flere lærere i skolen for å sikre elevene mer lik tilgang til skolens viktigste ressurs, som er læreren. Forslagsstillerne vil derfor foreslå å lovfeste en maksimalgrense for gjennomsnittlig gruppestørrelse pr. lærer på skolenivå i 1.–4. klasse på 15 elever, og for 5.–10. klasse forslås det en gruppestørrelse på 20 elever pr. lærer. Dette skal sikre at hver enkelt elev blir sett og får den hjelpen hun/han behøver, og at læreren har tid til hver enkelt gjennom hele grunnskolen.

Forslagsstillerne viser til at forslaget vil gi samme frihet for kommune og skole til å dele elevene inn i klasser og grupper ut fra pedagogiske behov og vurderinger, men forhindre at kommuner «sparer» penger ved å redusere lærertettheten til et nivå som ikke er pedagogisk forsvarlig.

Beholde dagens gode og erfarne lærere

Forslagsstillerne viser til at Stortinget etter forslag fra regjeringen i 2015 vedtok skjerpede kompetansekrav for lærere. Kompetansekravene gjelder alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk (jf. Innst. 352 L (2014–2015) og Prop. 82 L (2014–2015)). Forslagsstillerne viser videre til at det høsten 2016 ble innført en tidsbegrenset dispensasjon fra kravene for lærere utdannet før 2014 i 10 år fram til 2025 (jf. Innst. 107 L (2016–2017) og Prop. 4 L 2016–2017)).

Forslagsstillerne mener det er viktig å styrke kompetansen i skolen gjennom klare kompetansekrav til lærerne, og at det da er nødvendig med økt videre- og etterutdanning for lærere. Forslagsstillerne stiller seg imidlertid svært skeptiske til måten kravene har blitt innført på, og er imot at kravene gis tilbakevirkende kraft slik at lærere med godkjent utdanning og lang erfaring risikerer å miste sin undervisningskompetanse. I tillegg til dette mister norsk skole verdifull erfaring og dyktige lærere.

Forslagsstillerne peker på at de nye kravene i praksis gir lærere en plikt til videreutdanning uten at de har fått en tilsvarende og reell rett til å videreutdanne seg, siden dette er opp til den enkelte skole og skoleeier. Det er i dag 33 000 lærere i skolen som ikke oppfyller de nye kompetansekravene. Dette er lærere norsk skole og elevene der trenger.

Forslagsstillerne mener at kompetansekravene som ble innført i 2015, ikke burde ha tilbakevirkende kraft, og at lærere med godkjent lærerutdanning fra før 2014 burde gis undervisningskompetanse etter de kravene som gjaldt før 2014.

Sikre rekruttering av nye, gode lærere

Forslagsstillerne viser til at regjeringen høsten 2016 hevet karakterkravet i faget matematikk for å kvalifisere til lærerutdanningen fra 3 til 4. Forslagsstillerne støtter

ikke denne endringen og viser til at Norge har et stort behov for flere lærere. Ifølge Statistisk sentralbyrå vil det mangle 3 600 lærere i 2035. Forslagsstillerne viser videre til at man i 2016 så en nedgang i antallet kvalifiserte søkere til lærerutdanningen på nesten 4 pst. 550 studieplasser stod tomme, noe som er en dobling fra før karakterkravet ble innført. Forslagsstillerne mener at Norge trenger flere lærere i skolen. Å utestenge motiverte og potensielt dyktige studenter fra lærerutdanningen bidrar ikke til å nå dette målet.

Forslagsstillerne viser til at særkravet i matematikk fører til at studenter med gode forutsetninger for å bli dyktige norsklærere, samfunnsfaglærere eller historielærere mister muligheten til dette. Forslagsstillerne er også bekymret for at resultatet av regjeringens karakterkrav blir at skolene må ansette flere ufaglærte til å undervise barna. Dette er bekymringsverdig, da man allerede i dag vet at det er 3 500 ufaglærte lærere med ansvar for over 1,4 millioner timer i norsk grunnskole.

Forslagsstillerne er svært opptatt av at man skal ha en god lærerutdanning som utdanner dyktige lærere, men mener at det fortrinnsvis er kvaliteten ved lærerutdanningen som skal sikre dette, og ikke politisk fastsatte karakterkrav i enkeltfag.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen innføre en norm for lærertetthet som sikrer at den gjennomsnittlige gruppestørrelsen på skolenivå ikke overstiger 15 elever på 1.–4. trinn og 20 elever på 5.–10. trinn i ordinær undervisning (gruppestørrelse 2).
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at de nye kompetansekravene som ble innført i 2015, ikke gis tilbakevirkende kraft, men at lærere med godkjent lærerutdanning fra før 2014 fortsatt gis undervisningskompetanse etter de kravene som gjaldt før 2014.
3. Stortinget ber regjeringen endre karakterkravet i matematikk fra videregående skole for opptak til lærerutdanningen til karakteren 3.

10. oktober 2017

Hans Fredrik Grøvan

Torhild Bransdal

Tore Storehaug

Steinar Reiten